

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ
ОДЕЉЕЊЕ ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ
Посл. бр. К-По₂ 4/2011

ТРАНСКРИПТ АУДИО ЗАПИСА

Са главног претреса од 28.11.2011. године

КОНСТАТУЈЕ СЕ да су приступили:

- **Заменик тужиоца за ратне злочине Веселин Мрдак,**
- **оптужени Кесар Душко, са браниоцем адвокатом Машић Душаном.**

Пуномоћник оштећених није приступио, позив уредно примио.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли сте сагласни да одржимо главни претрес?

На сагласан предлог странака, суд доноси

Р Е Ш Е Њ Е

Да се главни претрес ОДРЖИ.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ми смо практично дошли до краја доказног поступка. Да ли има неких предлога још? Немате никакве предлоге? Било је нешто у смислу договора да ако евентуално желите нешто да баш прочитамо, да ли сте нешто погледали? Нећете. Укључите молим Вас микрофон.

АДВ. ДУШАН МАШИЋ: Немам предлога да ништа посебно прочитате. Констатовали сте ово да сте прочитали, Ви ћете приликом одлучивања врло вероватно, то је сигурно погледати све то што сте прочитали па ћете и сами видети. Међутим, ја бих сад тренутно ставио приговор на прочитане ствари, чисто приговор, указао бих шта мислим да није могло да се чита, зашто није могло да се чита, шта може да се користи по мени, по одбрани то што не може да се користи и зашто све то не може. Време сам и тражио због тога да проверим у то време важећи закон СФРЈ, знате, ако се сећате колега и сведок Крећа Мићо се овде децидирано изјаснио да је у то време био већ, да је већ била укинута смртна пресуда те да није био потребан бранилац да се постави што није тачно, закон је још увек важио и морао је да буде постављен бранилац и ту има још доста примедби на тај један-једини записник који сте ви прочитали, а то је записник о испитивању окривљеног Крндија Драшка.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Е ту бих Вас прекинула за тренутак само, јер да чујем оптужени Кесар шта има да изјави везано на тај прочитани исказ осуђеног Крндија Драшка. Ви сте имали прилике и да видите и да извршите увид у списе, видели сте како је он говорио 15. априла 1994.

године, он је говорио да сте Ви били тада са њима заједно, да сте чак и бацали бомбу, па ја бих Вас молила да се изјасните везано за тај први исказ. Тачно је да је он променио, али први пут је рекао тако како је рекао да сте Ви били присутни, да сте били заједно у друштву, да сте дошли до куће Ризвић Фарука, да сте бацали бомбу Ви и он, да је подметнут био експлозив и све. Шта имате Ви да кажете на ово?

ОПТ. ДУШКО КЕСАР: Часни суде, ја немам ништа на његово да кажем, ја ту нисам био, нисам учествовао у том делу и ја не знам шта је он причао и како се он бранио.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Немате ништа да кажете?

ОПТ. ДУШКО КЕСАР: Па немам ништа, ја имам једну реченицу што је он рекао да сам био, да сам бацио бомбу. Ја нисам био, нисам бацио бомбе, био сам на свом реону пошто се установило кроз папире да сам радио трећу смену са Максимовић Миленком. Ја нисам ништа, немам са тим ништа.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, још бих Вас нешто питала. Један од сведока, не могу сад тачно да се сетим ко је то био, рекао је да сте Ви саградили кућу у Бијељини. Је ли то Ваша кућа, на кога се води та кућа? Сећате се ја мислим да је Чађо или неко је рекао?

ОПТ. ДУШКО КЕСАР: Немам ја у Бијељини.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Пошто ја видим да се Ви не задужујете никаквим порезом па ме интересује у том смислу. Да ли имате кућу или немате?

ОПТ. ДУШКО КЕСАР: Овако, сад ћу ја Вама рећи. Ја имам кућу у Приједору и то је, пошто ја нисам имао како да Вам кажем, нисам имао стамбено и кад је рат завршен ко год од бораца и избеглица није имао кућу добили смо плац од Борачке организације. Значи, добио сам ја, моја супруга, у ствари домаћинство и последице двоје деце. То имам. Али кућа није још, зато и нема пореза, није укњижена, пошто то земљиште што су нама доделили то је било од неке Земљорадничке задруге па је спорно и онда још је то у спору. То је ваљда последице неки приватник купио те задруге и онда он тражи потраживања или да му општина исплати противвредност.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, јер сад ми се и наметнуло питање, Ви кажете да сте незапослени па сам хтела да Вас питам од чега се Ви издржавате?

ОПТ. ДУШКО КЕСАР: Овде?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да.

ОПТ. ДУШКО КЕСАР: Па ево сад ћу Вам рећи. Мени супруга шаље ми свастика, шаље ми мајка и мало сам нешто радио док ми није то стопало од кичме пало.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, можете сести.

ОПТ. ДУШКО КЕСАР: Јер не могу тешко ништа радити. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Још бих само питала заменика тужиоца да се изјасни везано за онај предлог у овој основној оптужници да се саслушају оштећени. Да ли Ви остајете, Ви знате код тог предлога, знате да је пуномоћник оштећених рекао када смо покушали да позиве уручимо Ризвић Аднану и Амири Ризвић да они нису у могућности да дођу, да имају психичке проблеме и да практично не желе да сведоче?

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Пошто су овластили пуномоћника оштећених да заступа њихове интересе и пуномоћник се у том смислу изјаснио да се придружује кривичном гоњењу и тако даље, а онда одустајемо од предлога да се непосредно у својству оштећених саслушају предложена лица.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли сте Ви сагласни? Добро.

Заменик тужиоца за ратне злочине одустаје од предлога да се саслушају оштећени Ризвић Аднан и Амира Ризвић-Мерцанић који су позивани преко пуномоћника оштећених.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ризвић Аднан, брат. Да?

АДВ. ДУШАН МАШИЋ: Наиме, ако се добро сећате Гвозден Драган, један-једини сведок који нам је овде по мени најрелевантнији у свему је у једном свом излагању, а то је било на видео-конференцији задњи пут, чини ми се да је та видео-конференција била 09.06.2011. године поменуо да је брат Ризвић Фарука био преко пута у кући и гледао кроз прозор шта се дешава.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да, он је то рекао и за Гвозден Мирјану па жена није ништа рекла.

АДВ. ДУШАН МАШИЋ: Ја Вам сад кажем нешто, указујем на то као бранилац. Због тога би можда било интересантно чути тог Ризвић Фарука да ли је заиста видео или није.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Мислите Аднана?

АДВ. ДУШАН МАШИЋ: Аднана да. Извините, Фарук је покојни, Бог да му душу прости. Значи, зашто то кажем, евидентно је да се претходна пресуда која не постоји базирала на исказу највише Гвоздена и списима из Бања Луке. Те према томе, ако већ проверавамо веродостојност сведока Гвоздена, а тај сведок Гвозден нам је у четири пута, сад ће се мало наљутити тужилац, али четири пута нам је дао различите исказе практично и ако проверавамо његов кредибилитет онда би можда требали да чујемо, пошто је он сам поменуо да је брат Ризвић Фарука те вечери видео шта се дешавало, да питамо тог брата да ли је заиста видео или није видео. Ето само због тога мислим да би га требало позвати, али

кажем, обзиром да је тужилац одустао као оштећеног, ја мислим као сведока а не као оштећеног, разумете шта хоћу да вам кажем. Ето то је то, то је моје мишљење.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да овако, Ризвић Аднан и Амира Ризвић-Мерцанић су били позвани, они су позвани били за главни претрес 30. и 31.03.2010. године, па су били позвани за 19. и 20. април 2010. године, па за главни претрес заказан за 18. мај, нису се одазивали, а пуномоћник нас је известио да оштећени не желе да дођу управо због тих психичких проблема. Иначе, Ризвић Аднан је син погинулог брачног пара Ризвић.

АДВ. ДУШАН МАШИЋ: Извините, онда је грешка моја јер ја сам питао за брата Ризвића, а не сина.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ви сте сагласни онда да са повлачењем?

АДВ. ДУШАН МАШИЋ: Онда сам сагласан, ако је син онда уреду.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро.

Бранилац оптуженог сагласан је са предлогом заменика тужиоца за ратне злочине да се не позивају у својству оштећених Ризвић Аднан и Амира Ризвић-Мерцанић.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро. Изволите.

АДВ. ДУШАН МАШИЋ: Хвала лепо судија. Пре свега, стављам примедбу на читање истражног списка Ки.бр. 47/94 Основног суда у Приједору из разлога што се ради о истрази у другом предмету, ту су саслушани као окривљени Радаковић и Кнежевић који су овде давали у својству сведока исказе. Ту је у том предмету саслушан и Крндија Драшко као окривљени, овде његову изјаву по члану чини ми се да је 174 ако се не варам, користимо као изјаву сведока, мада је он ту саслушан као окривљени. О томе ћу посебно говорити о тој његовој изјави од 15.04.1994. године. Значи, стављам примедбу на читање тих списка. Стављам примедбу на накнадно извршен увиђај 04.11.2011. године јер је тај увиђај вршен 11 дана по извршеном убиство, место догађа све то време није било обезбеђено и то се не може прихватити као доказ. Што се тиче налаза и мишљења вештака Станковић Зорана ја сам се сагласио са читањем тог налаза, међутим, стављам примедбу на тај налаз јер је он рађен само на основу приложених фотографија, није он, значи професор Станковић није вршио обдукцију, нити је и овај вештак, нити се овај вештак било шта, упознао се само са списима предмета, а на главном претресу 11.06.2010. године саслушан је вештак др Жељко Каран и ја сам се сагласио са читањем те његове изјаве од 11.06.2010. године. Тада нам је др Каран врло подробно објаснио да он сам мисли да тај извештај који је направљен није у реду, па ако већ

лекар који је патолог и обдуцент тврди да много тога није у реду убеђен сам да вештачење др Станковића, како бих ја рекао, из друге руке, без икаквог рада на томе сем вештачење папира не може да се прихвати као доказ, мислим не може да се прихвати као ваљано. Што се тиче изјаве, малопре сам рекао, вештака Креће провером КЗ СРБиХ који је тада био на снази за кривично дело из члана 36 став 2, то је квалификовани облик убиства за који се водио тај поступак била је предвиђена казна од најмање 10 година или смртна казна. Смртна казна још није била укинута и за ово дело је била обавезна одбрана адвоката. Е сад, ту имамо једну врло интересантну ситуацију. Каже члан 70 став 1 ЗКП СФРЈ у то време окривљени мора имати браниоца већ првом приликом испитивања ако се поступак води због кривичног дела за које се може изрећи смртна казна. Значи, неспорно да је морао да има браниоца. У члану 167 став 2 ЗКП СФРЈ је регулисано да окривљени пре првог испитивања мора поучити, значи да се мора поучити да има право да узме браниоца. Тог упутства у овоме нема, никаквог упутства нема, чак господин сведок Крећо није могао ни да нам каже да ли је адвокат Томић био постављен по службеној дужности или је био изабрани бранилац. Ако се добро сећате Томић нам је том приликом рекао да су њега послали на Туњице у Бања Луку да саслуша окривљене с којима је већ седео неки бранилац и који је с њим увелико припремао одбрану за сву тројицу, четворицу окривљених је он био присутан. У записнику о испитивању Крндије који сте Ви прочитали од 15.04.1994. године није констатовано, значи није констатовано, затим да је поучен о свим овим правима, затим у члану 80 став 1 ЗКП-а тадашње СФРЈ је прописано да се у записник мора унети дан и час када је радња започета, имена и презимена присутних лица. То је обавезно било по закону, то све није урађено у овом записнику. Наиме, као што смо видели, као што смо питали Крећу, а можете и данас да се уверите гледајући тај записник од 15.04. није констатовано ни када је извршен, када је започето испитивање ни када је завршено испитивање. Затим, сведок Крећо нам је рекао да је приликом саслушавања Крндије Драшка био присутан и тужилац. То исто није убележено, а децидирано каже закон, бар у то време, а и данашњи закон то исто каже у члану 251 ЗКП данашњег закона, став 1 се тврди да тужилац мора присуствовати првом испитивању окривљеног, то је и тада важило. Тужилац није присуствовао првом испитивању, бар није констатовано уопште и не знамо ко је био, да ли је био и шта је био. Значи, овде рекао сам већ да на записнику мора бити констатовано кад је испитивање започето и кад је завршено што је важно ради тога да би се видео законитост поступка. Имате о томе коментар члана 218 тадашњег ЗКП. Данас то регулише члан 89 став 10 садашњег ЗКП, практично би

требало да би могло да се установи да ли је тај записник погодан да се користи као доказ мора да постоји време кад је започето и кад је завршено и у време саслушања ових лица то је било предвиђено законом, а и сада је предвиђено.

Онда у члану 82 став 1 ЗКП СФРЈ прописано је да присутни који су били код сачињавања записника дужно да упозори лице које води поступак о томе да имају право да им се прочита записник или да захтевају да се прочита. Тог упозорења исто нема у овом Крндијиним записнику. У записнику је само констатовано да је Крндија рекао да ће потписати записник јер је слушао диктат истог, а то није у складу са овом одредбом јер на крају-крајева као што смо видели како је вођен тај поступак нико не може да тврди да је оно што је издиктирано заиста унето у записник. Према томе, он није нити прочитао нити га је суд упозорио да треба да прочита записник и да га тек онда потпише.

И на крају бих још рекао једну ствар, у коментару члана 67 ЗКП стоји да уколико у записницима нису унете све изјаве и констатације онда се на исказу окривљеног не може заснивати судска одлука. Евидентно је да у овом случају нису унесене многе констатације и многе. То је члан 67 тадашњег ЗКП. Те према томе сматрам да је ово обиље разлога које сам сад дао зато да се овај записник, записник о испитивању окривљеног састављен 15.04.1994. године не може изводити као доказ и не можете да га користите као доказ. Због тога приговарам овом записнику, читању овог записника, а самим тим приговарам и комплетном читању пресуде К.бр. 50/01 од 17.11.2005. године из свих разлога које сам већ рекао у својој завршној речи 30.09.2010. године, па их сад не бих понављао. Наиме, укратко у тој пресуди у диспозитиву, мада није вођен поступак против Кесар Душка, суд је Кесар Душка огласио кривим за извршење кривичног дела које му се и овде ставља на терет, а кажем, мислим да је то прејудицирање кривице и да се због тога, а на основу свих ових записника које смо сад видели донета је та пресуда и због тога мислим да се та пресуда као пресуда, као и Кж.број те исте пресуде не може користити и ја приговарам читању свих тих доказа. Ето толико.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, хвала. Да ли имате Ви нешто да приметите још?

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Ово је мало неуобичајена процедура. Значи, суд је већ донео одлуку да прочита предметни исказ из истраге од 15.04.1994. године. Све ово што је рекао бранилац не улазећи у основаност његових навода је у овом тренутку требало да буде ствар завршне речи, али ако.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, ово је био приговор колико сам ја схватила, на изведене доказе.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Ово није први пут да се на исти начин ставља приговор на изведене доказе, он је већ стављен у ужој или широј верзији на исте ове околности и о томе је суд већ одлучивао, али ако суд сматра да треба тужилац да се изјасни о свему овоме што је сад бранилац рекао ја се могу изјаснити уз наравно уколико сам успео да запишем подсећање одбране на више ових околности.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Нисте у обавези Ви процените.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Добро. Што се тиче записника о увиђају од 14.04. чињеница је да то није класичан записник у смислу записника који је сачинио истражни судија, али је један писмени траг о ономе шта су овлашћени органи полиције у једном тренутку и после толико дана затекли на лицу места и то не може да се пренебегне без обзира што сам назив записника о увиђају може да се доведе у питање што сматрам да у овом смислу процесно није битно да ли га ови звали записник о увиђају или не, али је то једна писмена констатација органа који је изашао, нашао шта је нашао, а како су га назвали то у формалном смислу може да има мањкавост ако је назван као записник о увиђају или допуна записника о увиђају или већ шта је то могло да буде. Мислим због тога да то као документ, као један писмени документ једног органа који иначе је овлашћен да изађе на лице места и да констатује трагове, да је у сваком смислу подобан да се изведе као доказ. Како ће се ценити то је друга прича, али да нема недостатке због којих би тај писмени траг био елиминисан као доказ из списка.

Ако сам добро бележио налаз и мишљење вештака др Станковића. Шта је могао др Станковић друго да уради него да види оно што је видео из налаза овог претходног вештака, како се зваше Каран Жељка. Да ли и у којој мери ће се ценити то што је у свом налазу дао др Станковић, односно пре њега др Каран, то је друго питање, вредносна оцена тога што је забележено у тим записницима то је друго, али да је нешто недозвољено и да због тога не може да се користи нема никаквог формалног оправдања да се тако нешто издваја из списка и да се не користи. У којој мери ће кажем имати то вредносну оцену за чињенице које су битне у овом поступку то је друго питање. Свако од нас ће ценити на свој начин, а наравно суд дефинитивно на свој начин.

Што се тиче процесне ваљаности записника о саслушању окривљеног Крндије пред Основним судом у Приједору од 15.04.1994. године мислим да је предлог браниоца да се тај записник издвоји и да се не може користити као доказ у поступку, неоснован. Оно што је суштина и што је поступљено по ЗКП-у то сматрам да је утврђено да је тада

окривљени имао браниоца у поступку без обзира да ли је претходно опоменут да има право на браниоца, па и на свака друга права, јер једноставно из чињенице саме да је бранилац био присутан, а сматрам да је то утврђено и у поступку пред Окружним судом у Бања Луци и на крају-крајева и саслушањем овог сведока овде, то је оно што је релевантно. Обавеза присуства тужиоца у то време и саслушању окривљеног, не знам који сте Ви закон гледали, али то није из тог времена. Овај записник о саслушању је из 1994. године, а не из 2005. године. Значи, у време 1994. године када је рађен тај записник и када је саслушаван тај окривљени обавеза присуства браниоца није била обавеза по ЗКП-у. Друго је то што поступак који је вођен 2005. па надаље то јесте из тог времена, али у моменту када се примењује Закон о кривичном поступку 1994. године, та обавеза о присуству браниоца на саслушању окривљеног није постојала. Према томе, тада је поступљено у складу са ЗКП-ом који је важио и тамо, који је важио и код нас и не може се сада ретроактивним позивањем, односно будућим позивањем на одредбе Законика о кривичном поступку је вредио у време пресуђења или данас који вреди, довести у питање процесна ваљаност и једног таквог записника и једног таквог доказа. Није забележен почетак и крај саслушања, јесте да је то писало и тада у закону и требало је тако да стоји, али је овде битна чињеница да ли је окривљени саслушан, да ли је било то у присуству браниоца, да ли је то радио истражни судија, а те одређене мањкавости јесу формални недостаци, али нису у мери и на начин да би се сад могло довести у питање у целини веродостојност тог записника и тиме и његова процесна ваљаност. Бранилац каже требало је Крндија да буде упозорен на то да може прочитати записник па кад га прочита да га потпише или не потпише и тако даље. То је упозорење, али и тада је било, а и данас је, али није обавеза ако окривљени каже да је гласно, да је чуо диктирање записника и да је сагласан са тим да га неће читати. Уосталом, тога данас толико имамо и у садашњем закону у нашој пракси да то уопште није спорно.

Е, сад ако сам испустио нешто, нисам успео да запишем од ових примедби браниоца, ја бих га молио да ме подсети и да се на то изјасним, али то је оно што сам ја за сада успео да констатујем од његових примедби колико сам запамтио. Има ли још нешто колега?

АДВ. ДУШАН МАШИЋ: Ја се извињавам колега Мрдак, све сте лепо одговорили, међутим, имали сте један мали лапсус кад сте говорили о обавезном присуству, први пут рекли сте браниоца, а требало је тужиоца да кажете. За записник само, сад кад сте Ви говорили говорили сте све време о браниоцу, а требали сте да кажете обавезно присуство тужиоца. Оппростите, али мислим да је то «лапсус лингве».

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Схватили смо да је лапсус. Не, браниоца баш сам и записала. Микрофон укључите.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Дозвољавам, нешто ми је у глави, кажем да сам помињао тужиоца, али вероватно због, могуће да сам заменио и да сам направио лапсус, али зато поново понављам у време 1994. године када је примењиван овај Закон о кривичном поступку који је тад важио и тамо и овамо није било обавезно присуство тужиоца првом саслушању.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Тако смо и схватили.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Извињавам се.

АДВ. ДУШАН МАШИЋ: Само сам хтео нешто да додам. Али је било тада и сада и увек обавезно да онај ко води саслушање, а то је истражни судија констатује присуство свих лица који присуствују првом испитивању. То постоји у закону и тада и сада и увек је постојало. Разумете. Ето само то.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро. Да ли Ви имате нешто да додате?

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Присуство овлашћених лица.

ОПТ. ДУШКО КЕСАР: Немам часни суде ништа.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Немате ништа? Још само бих Вас питала, Ви сте спомињали и то је прошло кроз транскрипт од прошлог пута Драгосављевић Живка као неку евентуалну могућност да предложите његово испитивање?

АДВ. ДУШАН МАШИЋ: Судија, да Вам кажем једну ствар. Драгосављевих Живко је истражни судија који је тог дана саслушавао већи број лица који су били везани за овај предмет. Тако нам је рекао Крећа. Проблем је један који смо тада чули и Ви и ја и тужилац и сви присутни у судници, а то је да је Добросављевић Живко иако тада у то време истражни судија, све то радио под именом Крећа Миће, водио записнике под именом Крећа Миће. Значи, практично су у то време, оно што ја покушавам сво време да објасним.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Не, моје питање је само било, нисте ни у писменој форми нама, да то разјаснимо.

АДВ. ДУШАН МАШИЋ: Ја сам Вама обећао, немам податке о њему, не могу да дођем до података о њему, а мислим да би тиме само оптерећивали овај предмет, јер ако Крећа Мићо није могао да се сети свега тога зашто би очекивао да ће да се сети и Добросављевић. Ја сам само напоменуо оног дана ако се сећате запарало ми уши кад је Крећа рекао «ја сам се с њим посвађао после тога зашто је писао записнике под мојим именом» и мени је све то онако како се дешавало те чудне 1994. године у Приједору засметало јер ако је неко ко је овлашћени судија, судија значи изабрани судија себи дозволио да води записнике, а да пише да је неко други водио те, то већ указује на сумњу да се нешто није

радило како треба у поступку који је касније вођен пред судом у Бања Луци. Ако нам тај поступак, то је овај који сам малопре рекао К.50/01 буде једна од доказних средстава у овом предмету, знате што се грбо роди време не може да исправи, према томе ако су они на основу таквих записника доносили ову пресуду, та пресуда ће нас одвести погрешним путем и довести до пресуде која неће ваљати. Због тога сам мислио да ћете Ви мислити да треба, али што се мене лично тиче мислим да је ово сувишно.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Значи, нема нових предлога за допуну доказног поступка?

АДВ. ДУШАН МАШИЋ: Не, нема ниједног, ја сам већ на почетку рекао.

Нема нових предлога за допуну доказног поступка.

ДОКАЗНИ ПОСТУПАК ЈЕ ЗАВРШЕН

ЗАВРШНЕ РЕЧИ

Заменик тужиоца за ратне злочине ВЕСЕЛИН МРДАК, завршној речи изјави:

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Ја бих замолио пре завршне речи да не бисмо правили после дупли посао, значи ја сам на последњем претресу делимично чињенично изменио оптужницу пошто је претрес одложен ради припреме одбране окривљеног, па сам у овом тренутку закључио да би својевремено да би олакшао суду и одбрани у делу оптужнице, значи то је друга страна писменог дела, не знам како то иде у изворном записнику, али ако се можемо држати онога што сам дао као у писменом облику, а саставни део записника, па бих на другој страни у 13. реду оптужнице.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Ову прецизирану.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: То је то.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Не, не, прецизирана.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Значи, у 13. реду иза речи «сва тројица», изоставио речи «или неко од њих». У осталом делу све остаје неизмењено. Значи, отежао сам суду, олакшао одбрани, али епилог ће се видети.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро, дакле схватили сте ову корекцију.

АДВ. ДУШАН МАШИЋ: Како да не.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Добро.

КОНСТАТУЈЕ СЕ да је заменик тужиоца за ратне злочине извршио прецизирање оптужнице, а на начин како је то евидентирано аудио техником.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Изволите.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА: Завршна реч, је ли?

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Завршна реч.

ЗАМЕНИК ТУЖИОЦА:

На почетку одмах да кажем да у битном остајем при завршној речи из претходног поступка.

Овде ћу само укратко указати на неке моменте који могу бити релевантни а држећи се оних упутстава и ставова другостепеног суда у решењу којим су укинули првостепену пресуду.

Дакле, као прво сматрам да је суд у свему у току овог доказног поступка поступио по налозима другостепеног суда. Дакле, читањем пре свега првостепене пресуде, а у вези са њом и другостепене, извршен је увид у све доказе који су у поступку пред Окружним судом у Бања Луци изведени, наравно изузев читања записника о саслушању тада окривљених Радаковића и Кнежевића, јер суд није прихватио да читањем ових исказа ових сведока то изведе као доказ. Сви ти докази су изведени и пред овим судом, али и знатно више, јер је саслушан далеко већи број сведока, а који нису саслушани у поступку који је вођен пред Окружним судом у Бања Луци, примера ради Ђуке Пилиповић, Милана Зорића, Богдана Делића, Чађе Милутина, Гвозден Мирјане, Крећа Миће и тако даље. Дакле, у том смислу сматрам да су отклоњене оне повреде битне поступка на које у свом решењу је указао другостепени суд приликом укидања првостепене пресуде. Значи, извршен је увид у те пресуде, из тих пресуда се видело који су докази изведени, ти докази су читани и сви су поново изведени овде изузев она два записника о којима сам говорио. Према томе, може се закључити да и једна и друга пресуда Окружног суда у Бања Луци нису биле саме по себи доказ за утврђивање одлучних чињеница у овом предмету. Оне су само вршењем увида, али читањем тих пресуда се дошло до доказа који су пред тим судом изведени и сви ти докази који су готово сви, изузев изузетака изведени и пред овим судом.

У делу решења другостепеног суда наведено је да је изрека пресуде нејасна, јер је у уводном делу диспозитива пресуде наведен као један од окривљених и Кнежевић Радослав. Без обзира да ли се сложили или не сложили са таквим мишљењем другостепеног суда она је таква каква јесте и тако се мора поштовати у овој оптужници, прецизираној

оптужници из дела, уводног дела диспозитива изостављено је име Радослава Кнежевића и мислим да је у том смислу апсолутно поступљено и по примедбама другостепеног суда.

Затим, изведен је доказ читањем исказа окривљеног Крндија Драшка из истраге Основног суда у Приједору од 15.04. и извршено је суочење између сведока Гвозден Драгана и Кнежевић Радослава. То је све оно што је овај суд урадио у доказном поступку, дакле, апсолутно поступајући по примедбама и захтеву другостепеног суда. Мислим да се из тога може недвосмислено закључити да је овај суд у овом поступку правилно и потпуно извео све и могуће и дозвољене доказе.

Свестраном анализом свих изведених доказа, цењених појединачно тако и у њиховој међусобној повезаности сматрам да су на несумњив начин утврђени сви чињенични наводи ове прецизиране оптужнице који у целини и појединачно имају обележје кривичног дела ратног злочина против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ извршеног у саизвршилаштву у вези члана 22 КЗ СРЈ. Из свих ових изведених доказа сматрам да су неке чињенице апсолутно неспорно утврђене, а оне спорне су утврђиване на начин и извођењем доказа који су предложени и који су изведени у овом поступку.

Дакле, као прво имајући у виду опет примедбе другостепеног суда мислим да је као неспорна чињеница утврђено постојање оружаног сукоба у Босни и Херцеговини почев од априла 1992. године па до Дејтонског споразума 1995. године. Из списка Окружног суда у Бања Луци где се налазе одређена документа, пре свега можемо утврдити као чињеницу да је на простору Босне и Херцеговине, те у Републици Српској као саставном делу тада Босне и Херцеговине проглашена непосредна ратна опасност Одлуком председништва Републике Србије, па и који је потврдила Скупштина народа у Босни и Херцеговини од 12. маја 1992. године, да је то једноставно опште позната чињеница. Приједор је тада као опште позната чињеница такође био у саставу Републике Српске који су они контролисали и цивилно и војно, а да су с друге стране били у сукобу са оружаним формацијама припадника друга два народа у Босни и Херцеговини Муслимана, односно Бошњака и Хрвата. Из истих ових докумената неспорно је утврђена чињеница да је тадашња милиција, односно ако сад зовемо полиција представљала део оружаних снага тадашње Републике Српске и из приложене документације се та чињеница апсолутно и неспорно може утврдити, организује мере безбедности и организује и припрема и планира употребу милиције, односно полиције у таквим околностима рата, односно непосредне ратне опасности.

Неспорно је као чињеница утврђена и припадност окривљених, па и оптуженог Кесара оружаним снагама Републике Српске, односно на првом месту милиције, односно полиције, као дела, саставног дела оружаних снага Републике Српске. Неспорно је утврђен и статус жртава. Сасвим је извесно да су жртве пре свега цивилна лица која нису учествовала у борбеним операцијама и нису припадала ниједној оружаном формацији и да су у том тренутку били припадници несрпског народа, тако да кажем, у том смислу односно припадници бошњачког, односно муслиманског народа и с обзиром да власт која је тада функционисала у Републици Српској, односно конкретно у Приједору, да су једноставно били под влашћу и контролом цивилних и оружаних структура Републике Српске. И на крају да је ово дело извршено у контексту оружаног сукоба. Дакле, ако је Приједор у саставу Републике Српске, ако је Република Српска у садашњем саставу Босне и Херцеговине, да је ту постојао унутрашњи оружани сукоб, који се одвијао на територијама Босне и Херцеговине а и на овом подручју при чему није битно да ли су у том тренутку извођене неке непосредне ратне операције, то смо прихватили и ми као став, кажем овај суд у већини предмета и тај став је уосталом и став Хашког трибунала у многим предметима који су суђени пред тим Трибуналом. Утврдили смо на основу исказа бројних сведока, па чак и овде окривљеног и ондашњих окривљених потоњих сведока и многих сведока, да је у исто време, односно непосредно пре овог догађања у Приједору дошло до погибије једног броја припадника полиције из састава оружаних снага Републике Српске на бихаћком ратишту, где су тада на тим сахранама и након тих догађања, испољене многе емоције које су очигледно биле наглашене и пренаглашене и да је за то на неки начин створена једна атмосфера да су за то криви припадници муслиманског, односно бошњачког народа.

Увидом у списе Окружног суда у Бања Луци може се утврдити још неколико догађаја, још најмање два догађаја из тог времена, односно чак и исте ноћи и дана и тако даље, при томе не тврдим да је оптужени учествовао у тим догађајима, јер га за то нисмо оптужили, али објективна чињеница, неспорно утврђена из предмета списка, да је у та два догађаја, да су смртно страдала, убијена још неколико припадника бошњачке, односно муслиманске националности. Дакле, из свих ових чињеница, апсолутно се може извести закључак да је страдање ових цивила, односно извршење овог дела, апсолутно у контексту несумњиво постојећег оружаног сукоба. Све ове чињенице су наравно објективне чињенице и у смислу одредбе члана 142 КЗ за које се оптужбом окривљеном ставља на терет, представљају објективне услове

инкриминације, односно или како би неки рекли, објективне услове кажњивости.

Изузев ових неспорне су и чињенице, бар по мом мишљењу, врсте, локације, тежине повреда и начин nanoшења повреда оштећенима и наравно, крајње последице тих нанетих повреда, тј. нажалост, трагично смртне последице.

Једино, а то ми је мало, морам признати, од спорних чињеница, да ли је у извршењу предметног кривичног дела учествовао, односно саучествовао и оптужени Кесар Душко. Сматрам и тврдим да јесте. Ја нећу детаљно анализирати раније изведене доказе у вези самог догађаја, јер смо се о томе изјашњавали и у завршној речи у претходном поступку, али ценећи све изведене доказе, пре свега поменућу овде исказ сведока Гвозден Драгана, наравно чији исказ је у току досадашњег поступка одбрана оспоравала, односно веродостојност његовог исказа је оспоравала. Ја само подсећам, што је речено и прошли пут, тачно је да је он више пута саслушаван и у предкривичном поступку и у истрази и на главном претресу, да има неких разлика у његовом казивању, мислим да су те разлике чак и нормалне, с обзиром на протек времена и све могуће притиске на њега и у вези са овим поступком, али оно што је чак и при суочењу са Кнежевић Радославом остало јасно, а то је доследност сведока у тврдњи да је критичне прилике при изласку из куће, бар једанпут видео окривљене, а међу њима и оптуженог Кесара, мада ја мислим, односно тврдим да их је он видео оба пута, значи и приликом првог доласка након експлозија, а потом и након самог догађаја, када су ова лица убијена, у једном тренутку је тврдио да је видео ову двојицу који претурају нешто по стварима, а оптуженог Кесара ту испред те куће. Како год суд прихвати онако или овако, чињеница је да је сведок у том делу, а то је најбитнија чињеница у целој овој причи, био доследан од почетка до краја у свим исказима које је до сада давао.

Затим исказ окривљеног Крднија Драшка, тај исказ, на основу тог исказа можемо утврдити значи постојање претходног договора да иду поплашити Муслимане или убити, није ни битно, да су употребљене бомбе па потом експлозив, шта се догодило на кући, на прозорима и тако даље. Значи и тај део исказа сведока је апсолутно сагласан материјалним доказима, јер из записника о увиђају су забележени сви трагови тог догађаја, и експлозивне материје и тих бомби, па је у том смислу то један од доказа који указује на веродостојност исказа сведока Гвозден Драгана.

Осим тога, у вези са тим материјалним доказима, оно што је одбрана данас оспоравала, а то је тај накнадни излазак полиције на лице места од 14. или 15.04. један од та два датума, јесу забележени трагови,

значи нађени су трагови два пројектила, вештачењем је утврђено да су ти пројектили, односно те чауре одговарају траговима које оставља пушка приликом испалења, а којом је био задужен Крндија Драшко.

Затим минимални временски размак између експлозија ових експлозивних направа и бомби и потоњег догађања када се чула пушчана рафална паљба. Из исказа свих сведока, можемо утврдити да је тај временски размак био изузетно кратак, неко помиње неколико минута, пар, два, три, пет до десет, петнаест минута – у сваком случају, ова чињеница се мора ценити и у контексту исказа сведока Гвозден Драгана, која је, па чак и Кнежевића, у том делу је то апсолутно и сагласно, када је видео окривљене, па између осталих и оптуженог Кесара, због чега се пре свега апсолутно може искључити могућност да је било ко други могао лишити ове несретне људе живота, изузев оних који су затечени на лицу места и који су виђени неколико минута у том размаку између експлозије, рафалне паљбе и онога што се десило након убиства ових оштећених.

Суд је покушао да утврди ко је када био у којој патроли, ко се са ким кретао и тако даље, ја нећу улазити уопште у те чињенице, јер сматрам апсолутно небитним, да ли је оптужени ту ноћ био дежурни, са ким је био дежурни, колико је патрола било, ко се са ким кретао, је апсолутно небитно. Оно што је чињеница, да је он припадник полиције, било активног, било резервног састава, а ако на основу ових доказа тврдимо, утврђујемо да је био на лицу места када се све ово догађало, онда је апсолутно небитна чињеница да ли је ту ноћ био дежурни, са ким је ишао, куда се кретао, јер то не мора бити уопште значајно, није морао бити дежурни, није морао уопште ту ноћ бити ту у станици полиције, једноставно, могао је бити на месту где се све то догађало и као што тврдим, мислим да је утврђено да је заиста ту ноћ и те критичне прилике, учествовао односно саучествовао у лишењу живота ових оштећених. Дакле, сва тројица или неко од њих тројице су у моменту када се оштећени лишавалу живота.

Чињеница да немамо ниједан доказ, сведочење нити било који други, да бисмо могли рећи изворно, непосредно јесте, била су сва тројица, овај је радио то, овај је радио то, трећи је радио тако и тако, јер то су нам могли рећи само ондашњи окривљени, садашњи оптужени или оштећени сведоци, али – мртва уста не говоре. Дакле, закључак о томе да су и ко је и како лишио ове несретне људе живота, произилази из свих ових доказа, односно чињеница које произилазе из тих доказа о којима сам претходно говорио. Апсолутно је небитно да ли су сва тројица учествовали у непосредној радњи извршења ударцем неким тупим предметима, кундаком пушке, пиштоља или неким другим или

употребом неког сечива већ шта ли је било, ако смо утврдили и ако тврдимо да су они ти који су бацили експлозив, који су бацили бомбе, који су били затечени ту, у временском размаку нико то други није могао уредити, то све говори, пре свега о њиховом претходном договору, како Крдија каже да иду поплашити Муслимане. Ако неко баци експлозив, па онда и бомбе, па се у кратком временском размаку иза њих, а они се виде ту, нађу лешеве у тој кући, онда склоп свих ових чињеница, без обзира што су нек посебне, неке из индиција, неке посредне, значи у целини цењено све, мислим да се апсолутно може извући поуздани закључак да су једино то могли извршити ондашњи окривљени, односно и садашњи оптужени Кесар.

Реч је о томе да су о постојању тог претходног договора да поплаше Муслимане и при томе шта год ко уради од њих, свако и свесно и вољно то прихвата као своје и значи као своје дело, значи као заједничко умишљајно деловање, без обзира да ли су сва тројица или двојица или један од њих да су извршили акт самог непосредног извршења, јер подсећам ово није суђење за класично убиство и неки догађај инцидентом, па да се суди за неко убиство, ово је у питању суђење за ратни злочин, где је заштитни објекат цивилно становништво, где су припадници, где су окривљени припадници одговарајуће оружане формације под одговарајућом контролом, ако су се нешто договорили, свесно и вољно то прихватили као своје, свака радња појединачно свакога од њих, овај као своју, онда мислимо да се у том субјективном делу може говорити о том заједничком, јединственом умишљају да дође до последице до које је, нажалост и дошло, па је у том смислу и оптужен за саизвршилаштво и мислим да у том смислу апсолутно на основу изведених доказа, такав закључак може да се изведе.

У делу оптужнице ове прецизиране, употребљен је један израз - «саучествовати». Може да асоцира на облик саучесништва и ја се са тим потпуно слажем и једноставно то јесте тако, облик саучесништва је и саизвршилаштво. Опис радње у овој оптужници је саизвршилаштво, тако је и квалификовано, а да ли ће се употребити термин «саучествовао» или «учествовао», мислим да је апсолутно свеједно, јер ово саучествовао је можда само мало ближе у схватању и у логици нашег јазика, ближе означава то њихово заједничко деловање, а апсолутно може да стоји и учествовао и саучествовао, мислим да ту нема апсолутно суштинске битне разлике, ни у смислу материјалног права, односно у кривично-правном смислу.

У делу оптужнице говори се и о примени мера застрашивања. Мени је позната пракса Хашког трибунала који на одређени начин дефинише то као кривично дело. Само да подсетим, хашке оптужнице и

хашко суђење нису апсолутно идентични нашој процедури и нашим оптужницама. Дакле, у Хашком трибуналу се свака од радњи квалификује као посебно кривично дело, па се онда под тачком оптужнице то и то кривично дело, то и то кривично дело. Код нас није идентично као у Хашком трибуналу, него се све подводи под један законски пропис и под једно кривично дело, мада је чињеница да и наш КЗ сваку од алтернативно набројаних радњи може третирати као посебно кривично дело, али ако их је више, онда према теорији речи стицаја и квалификују се по најтежем облику једне од ових алтернативних радњи. Дакле, примена мера застрашивања то је оно што се може прихватити из њихових ставова, да је код извршиоца поред свих других момената, битна та намера да се оштећени, код њих изазове осећај страха или ужаса и иза тога да је дошло до неких последица, убистава, тешког телесног повређивања и тако даље. Мислим да овде имамо исти такав случај. Ако у мирнодопским условима неко тај експлозив на кућу, прозор где станујете, па још баци бомбе, а у неко доба глуво доба ноћи, то заиста код просечног, нормалног човека може без икакве дилеме изазвати ужас и страх, а тек ако се то исто догоди у ратним условима, у време оружаног сукоба, па још да су оштећени припадници друге националности, као што је то био случај код нас, односно у Приједору, онда мислим да тај степен страха и ужаса који су могли да претрпе ови оштећени пре свега овога, је знатно, знатно већег интензитета. Шта се иза тога догађа? Иза тога се догађа и убиство ових оштећених. Мислим да све то заједно дозвољава да се и у таквој ситуацији та радња, то бацање тог експлозива и бомби може квалификовати као мера принуде застрашивања, наравно после и убиства, али кажем радило би се и о стицају, реч је о једном јединственом кривичном делу заједничко деловање, заједнички умишљај и последице на које су сви они који су прдузели те радње пристали.

Ја се баш распричах. Чули смо одбрану окривљеног и на претходном поступку и у току овог поступка, он се брани како се бранио и не признаје, није учесник тих догађања, није био он ту, потупно легитимно право одбране да се брани како сматра да је у његовом највећем интересу, међутим ако ценимо све изведене доказе и чињенице утврђене из тих доказа на начин који изнео, сматрам овакву одбрану неоснованом и очигледно усмерену на избегавање кривице, односно одговорности.

Приликом одлучивања о кривичној санкцији, односно о казни нема сврхе да понављам оно што сам већ раније у претходној речи и рекао, наравно суд ће центити и олакшавајуће и отежавајуће околности. Овде само потсећам на околности везане за начин извршења кривичног,

овог кривичног дела. Значи то је било и брутално и безобзирно. Брутално зато што је у питању виšekратно дејство неких предмета тупих, оштрих и тако даље, значи са великим степеном вероватноће се може тврдити да су оштећени дуго преживљавали те повреде све док није наступила смрт, кажем дуго релативна је ствар могло је то бити, могло би се рећи дуго са становишта оштећених који су све то трпели, за некога са стране и тако даље, може бити кратко, али овде говоримо о ономе шта су и колико дуго оштећени трпели и како су то доживели. Безобзирно да су убијени из ватреног оружја па би то ваљда у нашој свести и свести већине био, ружно је рећи, али можда некакав лакши начин лишавања живота јер се претпоставља да је смрт готово тренутна, али пре тога оштећени доживљавају једну, па другу експлозију, па хладно оружје, па све то шта су они претрпели и при томе потсећам ко су жртве, један мушкарац у каквим год да је био односима са окривљенима или није био, при чему потсећам да мотив код извршења овог кривичног дела није битан, не мора се утврђивати ако се већ не дође до њега, али овде су биле и две жене, сви оштећени су били апсолутно беспомоћне жртве, па и тај мушкарац, а поготово те две жене. Заиста мислим да има апсолутно и пуно оправдања да се такав начин извршења може третирати као отежавајући у смислу безобзирног понашања.

И дакле на крају, иако се у општем поимању лишења живота неких лица овде би се радило о убиству, обзиром на неспорно утврђење чињенице, изнете чињенице да се то убиство догађа у време оружаног сукоба, да су жртве цивили, да су окривљени припадници одговарајуће оружане формације, а да је то у контексту оружаног сукоба, све је то предвиђено међународним конвенцијама и Женевским конвенцијама и конкретно овим одредбама наведеним у диспозитиву оптужнице, IV Женевске конвенције и Допунског протокола II у првом реду члана 13 став 2 Допунског протокола, све то као бланкетна норма која инкорпорира наш кривични закон, оставља једну једину могућност да се све ово квалификује као кривично дело ратни злочин против цивилног становништва, то је мислим неспорна чињеница и као таква општа прихваћена не само у нашем него и у овим поступцима пред међународним судовима. Дакле, предлажем да се окривљени уважавајући све околности и олакшавајуће и отежавајуће, огласи пре свега кривим и да му се одмери одговарајућа казна.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Хвала.

Заменик тужиоца за ратне злочине у завршној речи изјави да у свему остаје при завршној речи из претходног поступка, истиче да

је суд у свему поступио по примедбама Апелационог суда и изведеним доказима утврђени су сви чињенични наводи прецизиране оптужнице. Из свих изведених доказа једини могући закључак је да је оптужени Душко Кесар извршио кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ у саизвршилаштву и то са сада осуђенима Радаковић Драгом и Крндија Драшком. Имајући у виду све отежавајуће и олакшавајуће околности, предлаже да суд оптуженог Душка Кесара огласи кривим и казни по закону. У осталом делу завршне речи све како је евидентирано аудио техником овога суда.

Констатује се да је пуномоћник оштећених у писменој форми поднео завршну реч и иста је достављена овоме суду 03.10.2011. године и налази се у списима.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Изволите. Бранилац оптуженог Душка Кесара, адв. Душан Машић.

АДВ. ДУШАН МАШИЋ: Хвала лепо госпођо председнице и господо чланови већа, уважени колега тужиоче и сви присутни. Данас од вас чујем да постоји завршна реч пуномоћника оштећених и мишљења сам да сам морао то да добијем раније да се упознам јер ја кроз своју завршну реч реплицирам како речи господина тужиоца коју је данас дао, тако вероватно и речи тог колеге, не могу да се сетим како се зове, међутим обизром да се нисам упознао са тиме нећу моћи да се одредим о томе шта је човек у завршној речи рекао. Убеђен сам да сам морао то да добијем и да се упознам са том завршном речи да би могао да квалитетно изнесем завршну реч и да на неки начин одговорим на оно што је рекао колега учесник у поступку јер као што предвиђа закон увек је задња реч одбране и окривљеног у кривичном поступку, те према томе заиста не замерам вам али мислим да је требало да ми се достави то да би се упознали са тим шта и на шта се позива колега заступник оштећених.

И ја ћу као колега тужилац пре свега да кажем, пре свега да кажем да остајем при свему код завршне речи коју сам дао 30.09.2010. године, немам шта да пуно изменим јер пуно тога новог нисмо ни успели да урадимо по укидању претходне пресуде, труд суда је био евидентан, међутим објективне околности, а то су протек времена су довели до немогућности да се у овој кривично правној ствари све чињенице расветле на такав начин да би се неко могао огласити кривим за кривично дело које му се ставља на терет, посебно за једно тако тешко кривично дело као што је кривично дело ратног злочина троструким

убиством. Пажљиво слушајући реч колеге тужиоца приметио сам да се у многоме слажемо у свему што смо заједно овде урадили, стим што је колега тужилац поменуо све ове сведоке које смо ми саслушали како он каже а да нису саслушани у Бања Луци, неки јесу били саслушани, али нема везе Крећа Мићо је саслушаван у Бања Луци, саслушаван овде. Знате, саслушали смо Делића, Чађу Милутина, сасушали смо море сведока, море сведока који нам ништа нису рекли о томе да ли је Душко Кесар извршио кривично дело које му се ставља на терет и за које ви њему данас овде судите као веће и за које ћете морати да донесете одлуку и да одлучите да ли је или није извршио кривично дело.

Што се тиче доказа на које се позива колега тужилац практично тренутно имамо само још један нови доказ који смо увели, а то је читање овог записника о испитивању окривљеног од 15.04.1994. године, окривљеног Крндија Драшка. Прошли пут смо то увели кроз пресуду коју сте ви прочитали, а сада смо то раздвојили па га уводимо као читање посебног записника. иако сам се противио читању тог записника је ћу морати да анализирам тај записник јер сте га ви извели као доказ. Ајте да прихватимо да је тај доказ могуће користити, ја сам убеђен да није, али да прихватимо да је могуће да га користимо. Шта видимо из тог записника, из тог записника видимо како тужилац каже претходни договор саокривљених Радаковића, Крндије и Кесара, о чему се они договарају, бар по ономе што каже Крндија у овом записнику, договарају се да оду да заплаше Муслимане како Крндија каже, нигде се не договарају да оду да убију те људе. Умишљај значи по Крндији и по овом записнику иде само дотле да се људи на неки начин заплаше бацањем експлозивних направа, петарди или било чега у њихово двориште. Значи ми имамо овде ако користимо тај записник, опет ја ово стоти пут и бићу вам вероватно и досадан, тврдим да се тај записник не може користити, али и ако га користимо ми имамо контрадикторност тврдње тужилаштва да постоји заједнички договор да се изврши ратни злочин, имамо заједнички договор да се оде и да се застраше људи.

Врло лепо је елаборирао колега тужилац ставове хашког трибунала и о томе да је застрашивање посебно дело и о томе да у нашем закону теже дело практично обухвата и лакше дело, међутим умишљај се не може обухватити ако тврдимо да из исказа Крндије Драшка видимо да је умишљај био, а то је евидентно, то ћете прочитати на трећој страни његовог записника, евидентно његов умишљај како он тврди у том сулудом признању, он тврди да су се договорили да оду и да те ноћи заплаше Муслимане. Одбрана и даље тврди да Кесар није учествовао у том договору, али ако прихватите овај доказ ви имате доказ за умишљај само до тога да иду да заплаше Муслимане. Имамо даље

признање тог истог Крндија Драшка које ћете Ви ценити у склопу свих других изведених доказа како рече колега тужилац, ако то признање цените у склопу свих изведених других доказа видећете да он на трећој страни каже овако «после те експлозије Радаковић узима од мене пушку моја АП» тј. полуаутоматска, аутоматску пушку «прескаче ограду иде пуца рафално убија» значи убија рафалом оштећене, не помиње никога, значи не помиње никога ко сем Радаковића улази у ту кућу и извршава кривично дело. Колега тужилац у прецизираној завршној речи данас измењеној што евидентно иде у корист и одбране, каже да прихватајући међусобно радње појединачно од њих као своје у дневној соби и до ње лишили живота Ризвић Фарука, Ризвић Рефик, Махмуљин Фадилу тако што су им сва тројица ударајући их тупим тврдим предметима по глави и грудном кошу нанели вишеструке повреде од којих су они преминули, тога нажалост у предмету нигде нема, нико то није изјавио од живих. Гвозден ако узмете његов исказ напротив тврди да кад је дошао да је затекао ову двојицу у кући, а он тврди да је Кесар био напољу и чак и прошли пут сам вам то рекао у једном тренутку је рекао «тај човек није имао код себе никакво оружје и није никако учествовао и чудим се што му судите», прорадила савест у њему зато што је морао да каже да је и Кесар био са њима те вечери, морао је да каже, а видели сте како изгледа човек који је у то време био председник суда, истражни судија, он је после 16 година био уплашен овде пред вама, причам о сведоку колеги Крећа Мићи, он је био и после 16 година уплашен од свега што се дешавало.

Судија, Ви и ваше веће и прошли пут сам рекао, имате једну врло незахвалну и тешку улогу, ви морате да се вратите у то време када се то дешавало, ви морате да схватите да је сваке ноћи било убистава у том Приједору, ви морате да схватите да је то било лудо ратно време да су се људи, да је прорадила крв у људима, да је прорадило оно најниже животињско у људима и да су многи људи изгубили животе тако. Међутим, проблем је само једна ствар, после 16 година, после 16 година изведеним доказима на несумњив начин утврдити да је неко ко седи пред вама учествовао у свему томе. Много је теже осудити човека који није крив и направити још један злочин после свих злочина који се десио, него га ослободити ако постоји иоле сумње да он то није извршио. Наиме, зашто све то говорим, ако узмемо овог крунског сведока како би га ја назвао, Гвозден Драгана, и сам тужилац је у својој завршној речи као и прошли пут рекао да је евидентно да се Гвозден Драган разликује у својим исказима које је давао више пута, сад ја нећу да вам цитирам колико је све то пута давао, али ви ћете пажљиво гледајући све ово што ја причам видети да је више од пет, шест пута

давао, да је ишао од тога да никад никога није видео до тога да их је све видео, па до тога да није знао како се Кесар Душко зове па да му је неко рекао како се Кесар Душко зове тек у поступку предмета, па до тога да је знао како се Кесар Душко зове, па до тога да никог сем те три особе није видео, па до тога да је на главном претресу чини ми се да је то било ако се не варам 09.06.2011. године овде поново саслушаван рекао фигуративно додуше да је на улици било милион људи, да су то видели многи људи али да сада не смеју да сведоче, ту је поменуо чак и ону његову како он рече родицу, рођаку Мирјану Гвозден, позвао се и на то да је са њом разговарао о свему томе, те смо вашом упорношћу успели да дођемо и до те Мирјане Гвозден која је његова сестра од рођеног стрица, практично и која је дошла овде и нама рекла «није тачно све то што Гвозден говори».

Можемо ли, можемо ли човека осудити за једно овако тешко кривично дело узимајући из исказа једног сведока само оно што нам треба за осуђујући део извлачећи из контекста нешто што нам треба, а не ценећи његов исказ у склопу свих осталих доказа. Кажем, практично у завршној речи колега тужилац је анализирао две изјаве, то је изјаву Гвозден Драгана и Крндија Драшка, нико други у овом поступку никада није поменуо Кесар Душка и није поменуо да је Кесар био, нико никад, поменуо је колега и Чађу и Делића и све који су изведени, они су дошли овде и рекли нам оно што смо сви ми знали и практично што је у праву колега тужилац, што је једна неспорна чињеница, рат је био, лудо време је било, све се то дешавало тамо међутим ми овде морамо да установимо на несумњив начин да ли је те вечери Кесар Душко био присутан и ако је био присутан која је његова улога била и колико је његово присуство утицало на извршење ратног злочина.

Наиме, лепо је колега рекао окривљени има право да се брани како год хоће, окривљени тврди да те вечери уопште није био присутан тамо и ја као његов бранилац му верујем да није био тамо. Опет кажем ајде да поверујемо људима који кажу да је био тамо, ајте да њима поверујемо да покушамо да анализирамо шта онда имамо, имамо Гвоздена који каже да га је видео у дворишту, никакво учешће није узео и чак се у једном тренутку чуђењем пита зашто њему судите он је био у дворишту ништа радио није, то је сведок Гвозден Драган. И имамо Крндију који каже да је бацио бомбу и више није улазио тамо уопште, није учествовао у лишавању живота, није радио ништа. Значи имамо два сведока не које се позива тужилаштво, ја тврдим да и један и други сведок не говоре истину, не говоре истину, посебно не говори истину Гвозден Драган. Потсетићу вас само да је Гвозден Драган поводом овог случаја 10 дана провео у притвору, да су и њега теретили и да је и он био испитиван

прво као окривљени. Ту је долазило до разно разних чудних нагодби, ноћас кад сам читао и јуче и прекјуче када сам читао све ове његове исказе и када сам читао све ове транскрипте његових сведочења видео сам да он много пута помиње, љут прво на тужилаштво после и на мене, немојте да ме малтретируете, немојте да ме гурате у кривично дело, он је човек заплашен да ће и он одговорати за нешто што није урадио. Он је и даље полицајац, њему су тамо рекли у тужилаштву, он чак и помиње човека који га је терао да сведочи, тако да његова сведочења иду од тврдње да никог никада није видео, до тврдње да је видео Кесара, да је видео Радаковића, да је видео Крндију и да је разговарао са њима. Имамо насупрот тога сведока који је заједно са њим био у смени и који је са њим заједно дошао тога дана који је грешком био у претходној пресуди и оглашен као саизвршилац, овај Кнежевић колико се ја сећам човек који тврди да Гвозден лаже, ево тачно је дошли смо заједно нас двојица и ништа видели нисмо, тачно дошли нас двојица и ништа видели нисмо.

Имамо Мирјану Гвозден и његову сестру од рођеног стрица која такође каже није тачно, није тачно да сам ја те ноћи било шта чула, било шта видела, и било кога чула сем колико се сећам глас покојног Ризвића који је дозивао неког Ђуко или Ђуко помози, никог више. Гвозден каже пар недеља онако изервиран знате, обично овде људи када се изнервирају излете и кажу нешто што не би хтели да кажу. Он је изнервиран оног дана рекао па ја сам мојој родици после три месеца и она ме питала, ви ме потсетисте «шта ћеш ти оне вечери са оним кретенима», да га је тако питала она би морала да зна и ко су људи који су извршили кривично дело, ко су ти кретени јер ако већ људе карактерише као кретене, ко су и шта су, жена се овде појавила и рекла никад у животу о томе нисам разговарала са Гвозденом, нити га питала, рекла, чула експлозију, чула пуцњаву рафале, уплашила се што је нормално и тврдила оно што ми је врло интересантно, што ми је врло интересантно, а то је да је тај простор испред куће Ризвића био тотално неосветљен, она каже и дан данас је неосветљен и да се малтене ништа није могло да види, тотални мрак разумете, потврдила је и оно што ми је врло интересантно, а то је да је те ноћи било искључен њен телефон, да она није могла да позове своје рођаке да дођу по њу, што само указује на ону причу Кнежевића, окривљеног Кнежевића и Радаковића које сам ја вама приложио, а то је онај «Црни мрак», који не може заиста да се изведе као доказ, а где они говоре о нечијем претходном договору да се те ноћи изврше ти злочини, ако се сећате Кнежевић нам је говорио да те ноћи чудно није добио моторолу, да није могао никоме ништа да јави, да није добио моторолу, да је неко искључио струју те ноћи није било

струје ту у том делу где су извршени злочини, те ноћи је неко искључио и телефоне и то нису могли да ураде ни Кесар ни Крндија, то је био неки организовани план застрашивања после онога што се десило на ратишту, после тога када је Европска унија притисла људе онако како их је притисла тамо, онда је покојни Симо, Сима стао ми је мозак, био је начелник полиције, Сима Дрљача је онда, онда дошао до тога да тројицу људи, пазите оно што нам је Крећо рекао доведе у затвор у Бања Луку на Туњице, онда неко позове тог истог заплашеног истражног судију и председника суда и каже му идеш у Туњице у Бања Луку да саслушаш окривљене, имамо доказ и пазите један признаје, други не признаје, признају онако како се није десило, зашто признају онако како се није десило, па зато што су свесни да у сваком нормалном поступку, у сваком нормалном поступку голо признање које није пропраћено материјалним доказима не може да буде основ за осуђујућу пресуду, Крндија каже узео Радаковић пушку прескочио, пуцао и побио људе, молим вас побио људе пушком. Ми овде немамо ниједну жртву убијену оружјем, ватреним оружјем, ми ту немамо ниједну жртву. Значи не можемо голо признање користити за осуђујућу пресуду само у склопу онога што нама одговара да чујемо, не смемо бити глуви на оно што су чињенице које су у овом предмету који опет ја по седамдесет седми пут понављам, мислим да не смемо да користимо, али ако га користимо ајте да га анализирамо до краја, ајде да дозволимо себи јер Апелациони суд је како рече колега Мрдак рекао да сама по себи пресуда Бањалучког суда К.бр. 50/01 не значи ништа. Она као таква то је на трећој страни у првом пасусу при крају овога решења о укидању прве првостепене пресуде, ајте онда да уђемо у поступак и да анализирамо све доказе који су изведени у тој пресуди коју сте ви извели овде на главном претресу, па ћемо видети, па ћемо видети да ми сем признања тог Крндије Драшка, признања које опет вам кажем иде до умишљаја застрашивања, нигде он не каже договорили се ми да идемо да побијемо Муслимане, не, идемо да их заплашимо, иде до умишљаја застрашивања па каже «у том тренутку Радаковић од мене узима пушку, прескаче, побије те тамо људе пушком, опет вам напомињем пушком што све, што то све пориче, тј. не пориче него све то је противно свим изведеним доказима на главном претресу у Бања Луци приликом пресуде К.50/01.

Наиме, евидентно је да су људи побијени тупим предметима, да су људи како то тужилац рече трпели, добијали практично ударце, умрли у кратком временском периоду јер овај Гвозден и Кнежевић кажу да су кад су дошли видели да су људи већ мртви, значи ипак је то неки краћи период. Не спорим ја да су убијени цивили који су тотално невини, не спорим ја да је све то било тако како је било, међутим признање

окривљено Крндије са записника од 15.04.1994. године је тотално супротно од стања које је констатовао како овај увиђај први, па други, први овај на почетку па други овај 11. кога ја, коме сам ја приговорио. Тужилац ме је погрешно схватио нисам ја ниједног тренутка приговарао, говорио о томе да се не може користити, ја сам говорио, ја сам само приговорио тим доказима разумете као неверодостојним, ви ћете ценити јесу ли или нису, значи ви ћете све те доказе ценити, али ја вам опет кажем ти докази које сте ви извели указују на то, указују на то да изјава са записника о испитивању окривљеног Крндије Драшка није тачна, он признаје дело онако како се није десило, он признаје дело онако како се није десило, према томе не можемо, не можемо бар сам убеђен ја да не можемо узимати поједине сегменте из појединих изјава и од тога правити мозаик да би направили осуђујућу пресуду. Морамо ценити у склопу свих доказа све изведене на овом претресу и пред овим већем доказе, па онда видети где смо и шта смо и има ли, има ли основа да се у овом поступку донесе осуђујућа пресуда. Убеђен сам да нема.

Наиме, ако погледамо све што смо радили по укидању ове пресуде, почели смо главни претрес поново 08.06.2011. године када сте салушали поново Кеар Душка и Кесар се тада изјаснио као што се изјашњава од почетка, значи оног тренутка када је први пут давао ову своју изјаву пред истражним судијом Плазинићем па до краја, он остаје доследан тој изјави, та изјава тврди, он тврди да те ноћи није био тамо, да те ноћи следећи те радне листе које сте ви добили, јесте вероватно урадио, али исто тако тврди да је у то време радио са Максимовић Миленком на тотално другом делу града, који се налази око два и нешто километра од куће тих Ризвића. Значи, његова изјава је све време иста и све време тврди оно што тврди. Одбрана је у прошлом поступку покушавала на неки начин да доказује његову невиност и мислим да нам се то мало обило о главу. Немам намеру да доказујем његову невиност, немам намеру да докажем да је све што је вођено у Бања Луци, вођено наменски да би се неко осудио, међутим евидентна је једна ствар, а то је евидентна је само једна ствар а то је да је Кесар Душко живео у Бања Луци сво време вођења кривичног поступка против ових окривљених, живео брата, то доказујемо и личном картом коју је добио у Бања Луци и пасошем који је добио у Бања Луци на дан објављивања првостепене пресуде. Крећа Мићо нам каже «не сећам се да ли сам звао Кесара Душка као окривљеног, појма немам да ли сам га позвао», ви га лепо питате да га нисте случајно телефоном звали, а он каже «не, сигурно нисам телефоном». У папирима немамо никакву повратницу да је позван, расписао потерницу за њим, човек седео у Приједору а он расписао потерницу за њим, милион пута је могао и да га сретне а

расписао потерницу за њим. Судбина те потернице се нигде више не види, поново се расписује нова потерница тек 15-20 дана после објављивања ове пресуде првостепене К.бр.50/1, поново се расписује нека потерница и онда се даје и црвена потерница Интерпола, све то време Кесар је њима доступан, не суде му тамо не знам зашто, оглашавају га кривим у пресуди у коме се не води поступак против њега. Кажем, ми смо као одбрана покушавали да вам на неки начин докажемо да Кесар није учествовао у кривичном делу практично доказивали смо његову невиност. Убеђен сам, а посебно у оваквим поступцима, да је потребно да тужилаштво докаже да је човек који је окривљени, извршио кривично дело које му се ставља на терет.

Уз сво уважавање колеге Мрдака и његове правне могућности које су огромне, није могао да нас на несумњив начин у својој завршној речи увери у то што је два или три пута рекао, а то је сматрам да је учествовао у извршењу кривичног дела, није могао да се позове ни на једног сведока који је рекао оно што је колега Мрдак у прецизираној оптужници рекао, а то је да су сва тројица лишила живота. То је напосто никад нико није рекао, чак ни Крндија ни Гвозден, нико живи то није рекао, то остаје у сфери нечијег убеђења, ничим доказаног убеђења.

Хтео сам још да кажем нешто друго, ми смо овде имали значи главни претрес 09.06.2011. године где је поново саслушан Кнежевић Радослав и саслушање Гвозден Драгана и суочење Кнежевића и Гвоздена, путем видеоконференције је то рађено, помогао нам је онај колега из, Шабан Максумић, чини ми се да се звао судија из Сарајева, помогао нам је пуно у томе, међутим ту смо остали на истоме. Свако остаје код своје изјаве. Кнежевић Радослав је рекао и говорио сво време у неким шифрама када будете читали те транскрипте видећете, говорио је у неким шифрама зашто је он убеђен да Гвозден Драган мора да сведочи то овако како сведочи, један другом су једно 20 пута рекли «то си ти видео, то сам ја видео, то си ти морао да кажеш, то си ти морао да кажеш», види се да нека тензија постоји, нико од њих двојице није рекао бар колико сам ја, децидирано чуо да стоји иза своје изјаве, нико. Ово суочење нам је само показало да је Гвозден Драган несигуран у својој изјави, а не би се кладио баш ни за Кнежевић Радослава да је био сигуран сто посто у својој изјави. Према томе опет немамо ниједан доказ који указује на Кесар Душка. Зашто вам све то говорим, говорим вам да је кажем том приликом Гвозден Драган изнервиран поменуо ту своју рођаку, говорим вам да је рекао да је било милион сведока, говорим вам да нам је први пут изјавио неке ствари које никад није чуо, говорим да нам је тада рекао да се, он нам је тада први пут рекао 09.02.2011. године,

да се после убиства Ризвића попео са, код Пилиповић Ђуке заједно са Кесар Душком, знате. Ако сада узмемо Ђуку Пилиповић и њену изјаву коју смо прочитали и у коју нема сумње ни у ком случају, Ђука каже ако се ви добро сећате, а знам да се сећате, да је само један човек дошао горе код ње, да нису била двојица. Гвозден тврди да је заједно са Кесар Душком попео се на спрат и он обавио разговор са Ђуком Пилиповић. Значи и сведок Ђука Пилиповић указује на то да Гвозден не говори истину у одлучној чињеници, и сведок његова рођака Мирјана Гвозден говори да он не говори истину и сведок овај Кнежевић Радослав говори да он не говори истину, дакле ми имамо сведоке, ајде да овог Кнежевића као, да не узмемо као непристрасног сведока радило се о његовој кожи јер он је прво био оптужен за саизвршилаштво, али имамо два сведока, имамо два сведока на која се позива Гвозден да потврде веродостојност његовог исказа, а они тврде да то није тачно, како ћемо онда Гвоздену веровати за све оно друго што је рекао, како ћемо му веровати за све оно друго што је рекао, како нећемо бити убеђени да је био приморан да укључи још некога у све то да би извукао себе.

Знате, у ово време када смо почели да измишљамо заштићене сведоке и повлашћене људе тако што признају кривицу и више него што су извршили да их не би гонили, то се дешава у нашем правосуђу у овом региону већ доста дуго, знате долазимо у ситуацију да људи признају свашта само да не би отишли на робију. Овај човеко је 10 дана био притворен, 10 дана, тај Гвозден 10 дана био окривљени по свему овоме. Нагодио се у једном тренутку да каже оно што треба, што треба за осуђујућу пресуду, рекао то, али знате више пута треба поновити нешто што није истина и онда се греши у ситницама као што је крајње нормално, он је грешио сваки пут је дао различити исказ. На ком ћете од његових исказа ви темељити пресуду, не морате да кажете, верујемо том и том исказу, а онда ћу ја да вас питам кроз жалбу или тужилац, а зашто нисте веровали овом исказу, зашто нисте веровали исказу његовом који је дао да никог није видео. То је био малтене први исказ, најближи догађају, све касније што је давао он се присећао. И тако се и о Крећи, не Крећи него Крндији, исто тако и о Крндији. Имамо Крндијино прво признање 15.04. је ли тако, њега стално помињемо и њега смо прочитали.

Међутим имамо и записник са главног претреса пред Основним судом у Бања Луци од 27.09.1994. године где на трећој страни трећеоптужени Крндија Драшко у потпуности негира извршење кривичног дела, сад поучен како може да се брани, сад пред већем које је састављено како треба, сад пред судијом који је и браниоцем кога је имао, каже да је признао под притиском тога дана, каже да ништа није

тачно од оног што је признао у априлу месецу 1994. године, објашњава зашто је признао и како се договорио био и шта је био договор, објашњава улогу адвоката Томића, чудну улогу покојног адвоката Томића који је у то време, у то време, оно што је просто невероватно а сложили смо се ја и тужилац да је у то време морао да буде бранилац или по службеној дужности или изабрани бранилац, ни у ком случају судија није могао да брани људе који дају различите исказе, један призна извршење кривичног дела, а други не признаје извршење кривичног дела, а он брани једног и другог. У најмању руку чудно, не чудно него недопустиво у било ком нормалном правном систему. Не можемо тако изведене доказе у таквом ратном времену када је судија имао пиштољ на глави прислоњен, да изводимо као ваљани доказ овде и да на основу тог доказа осуђујемо човека. Опет кажем једну ствар било како да пресудите у овом кривично правном предмету, остаће сумња која ће лебдети изнад овог поступка, нити је господин тужилац сто посто убеђен да је Кесар Душко извршио ово кривично дело које му се ставља на терет, нити ја могу да сто посто тврдим, сем да тврдим да му верујем да није извршио кривично дело, ни он ни ја нисмо имали било какве доказе који указују на то да није тачно ово што говори Кесар Душко, никакве доказе ми немамо.

Ми имамо сумњу и слутњу зашто баш Кесара изабраше увек ће неко да постави питање, ја ћу му рећи зашто баш Кесара изабраше. У то време Кесар Душко је био резервни полицајац, био је ту где је био, радио је, имао је супругу која је радила у полицији, имао је таста који је раније радио у полицији, практично мало виђенију фамилију па су сви знали да ће у случају да и њега укључе у то, бар онако како су они мислили лакше проћи у даљем расветљавању тога што нису урадили. Кажем Кесар није гоњен ниједног тренутка пред судом у Босни и Херцеговини, тај врућ кромпир су међународном споразумом пребацили у руке овог тужилаштва. Дошли смо у једну врло незавидну ситуацију, а то је ако донесете пресуду која ће ослободити Кесар Душка због недостатка доказа пресудом у коју сам ја убеђен да је једина, да је једина могућа, да је једина могућа у смислу члана 355 став 2 или 335 ајте немојте ме држати за, али у сваком случају због недостатка доказа кажем остаће једна сумња која ће лебдети над тим поступком. Међутим, боље и да остане сумња него да осудите човека који то није извршио. Постоји још један велики проблем у свему томе, а то је после 16 година ми покушавамо да рашчивијемо како ја рекох нешто што се десило и да се одједанпут прави људи на све могуће начине сакривају, кажем не пишем криминалистички роман, нисам Агата Кристи, али свима нама у овој судници је сумњиво да су баш те ноћи искључили струју, ови нису

добили моторолу, ови искључили и телефоне, неко је нешто организовано радио. Да тај неко ко је нешто организовано радио не би одговарао онда су жртвовани људи који су били пијуни и који су радили тамо то што су радили.

Опет вам кажем нисам убеђен ниједним доказом који је тужилаштво понудило да је Кесар Душко те ноћи учествовао у том страшном злочину, не постоји ниједан доказ, постоји опет кажем изјава Крндија Драшка коју смо ми прочитали, али која је више пута после тога на главним претресима оповргавана, па ћу вас увек питати а зашто користите ту изјаву, зашто не користите све ове друге изјаве где је он рекао да то није тачно. Имамо изјаву Гвоздена кажем од онога да никад није видео Кесара, до тога да није знао име Кесара, па му неко рекао за време трајања поступка «то ти је бре Кесар Душко», па до тога да је знао Кесара. Имамо изјаву Максимовић Миленка. Код те изјаве би хтео посебно да се задржим, Максимовић Миленко човек који је са Кесаром радио сваке ноћи, практично дошао је овде код нас као сведок на предлог одбране и рекао «ја не могу да тврдим ништа, али могу да тврдим да када год смо заједно били ноћу на дежурству, Кесар и ја се нисмо одвајали прво из страха», он је чак поменуо и неког Гвозден Ранка чини ми се који је пре тога био са њим, тај је требао да буде сведок међутим у праву сте били што сте отклонили његов исказ, јер из неких података како нам Миленко рече тај Гвозден је неких 10-так 15 дана пре тога отишао на боловање и није радио. То само указује и на веродостојност тих радних или редних листа које сте ви изводили као доказ и које сте нам овде презентирали, које смо добили уз предмет. Наиме, ако је човек који је био на боловању вођен да ради 10 дана и да је радио те ноћи, а то је бар лако проверити да ли је био на боловању или није, онда не можемо ни веровати у веродостојност тих радних или редних листа како их ви назвасте.

Такође имамо и сведока Јефтић Зорана, ви сте га позвали, нашли га у тим радним листама, нашли га да је те ноћи дежурао заједно са Кесаром, дошао човек овде код нас и рекао од речи до речи те радне листе немају везе са оним што се заиста дешавало, ја никада у животу са Кесаром нисам радио. Сећате се тог сведока Ви сте га овде позвали и то је био неки Јефтинић Зоран ако се добро сећам, који нам је само унео забуну у све оно што смо радили. Наиме, значи да те радне листе које ми користимо и којима доказујемо да је баш те ноћи Кесар био дежурни, не могу да буду доказ, нису тачне брата мој мили. О њима тврди и Максимовић Миленко да нису тачне, о њима тврди и овај Јефтенић Зоран. Имамо сведочење и Чађе и Делића у то време великих полицијских функционера који исто тако не могу ништа да нам кажу о

тим радним листама и не могу да потврде њихову веростојност. Значи, све иде у домен пуких претпоставки. Не можемо, бар сам ја убеђен, не можемо себи дозволити да једног човека било како се он звао, огласимо кривим за једно овакво кривично дело само на основу пуких претпоставки. Тужилаштво нам није понудило ниједан ваљани доказ који указује на то што пише у измењеној оптужници да је Кесар Душко у вечери између 30. и 31. априла извршио кривично дело тако што је ушао у кућу и убио Ризвић Фарука, Ризвић Фадилу и Мамуљин ову, опростите не могу да се сетим треће ове, Махмуљин чини ми се да зове.

Кажем тешко је када бранилац покушава да докаже невиност свог клијента, много теже да ја сада из ове перспективе покушавам да налазим неке доказе о томе шта се дешавало те ноћи и да спроводим неку истрагу. Тужилаштво које је имало све своје могућности, иза кога на крају крајева стоји држава и ова и Босна, ништа нам доказало није, ништа нам понудило није, једну надахнуту лепу завршну реч тужиоца у којој је два пута поновио да је убеђен да је Душко Кесар учествовао у свему томе, али чак ни посредни доказ који указује на то да је Душко Кесар учествовао у лишавању живота онако како се то описује у оптужници, онако како се то описује у оптужници. Не бих више да дужим кажем остајем при свему ономе што сам рекао 09, 30.09.2010. године у завршној речи стим што додајем да је овим поновљеним поступком само још више обезвређен исказ Гвозден Драгана, само још више обезвређен његов исказ који сте ви имали приликом доношења прве првостепене пресуде, он је поново дао различит исказ, он је сад поновио нешто што је било проверљиво, па када смо проверили онда смо видели да не говори истину, нећу да кажем лаже, али кажем не говори истину. Ниједан разлог његова рођака нема да дође овде и да каже да Гвозден не говори истину сем да она каже онога чега се сећа, а признаћете да би и вама и мени и свима било упечатљиво да вас сретне неки рођак и пита «јели шта је било оне ноћи и да ли је било оне ноћи нешто», то би нам остало у сећању. Жена каже да никада са Дадом, како га је она звала и како он каже да га зове, никада о том догађају код Ризвића није разговарала. Зашто би он имао разлога да не говори истину, ниједног, ниједног. Кажем не би се освртао на сведочење колеге Крећа Миће, не био му у кожи у то време и заиста ми је јако криво било што је у једном тренутку помислио да покушавам да на неки начин поново му импутирам нешто што на крају крајева и он је сам рекао, и он је сам рекао и покушао да вам објасни да није радио у нормално време, да је трпео тешке притиске, ако под таквим притисцима изађу овакви записници опет вас потсећам што рече колега Мрдак, то је за завршну реч, то ћу поновити у завршној речи, записник у коме не постоји време

када је започет, када је завршен, записник у коме не постоје сви учесници који су овлашћени да присуствују, не постоји тужилац, не постоји упозорење, знате нажалост ми нисмо обичајни суд, ово је суд који суди по законима, некада, некада је форма била много важнија од садржине и убеђен сам да је у то време кад се форма слепо поштовала, право било много достигније и много сигурније, много сигурније. Сад постоји једна велика правна несигурност јер почињемо да више судимо по ономе што осећамо него по ономе што је формално правно доказано, некад сте у неким државама које су држале до права могли да ослободите људе за које сте сто посто били сигурни да су извршили кривично дело због формално правне грешке било суда, било истражног поступка. Нажалост данас се више код нас то не може десити никад, кажем нажалост јер када би сви ми, када би сви ми схватили да право треба да користи за заштиту свих нас и државе, а не за решавање појединачних случајева, онда би много, много сигурнији правни систем у овој земљи био, много сигурнији правни систем би у овој земљи био. Ми смо у једној ситуацији да практично тужилаштво тврди нешто што тврди, ми имамо то тако како јесте, данас је кажем господин тужилац дао једну надахнуту завршну реч, све је тачно што је он рекао, страшно злочин, све је то уреду, међутим када је требало да говори о доказима који указују на то да је баш овај човек који седи пред нама извршио то кривично дело на начин како је он то описао, ту није могао не зато што није могао него зато што је објективно због протеча времена и свега што се дешавало немогуће то данас на тај начин доказивати и на несумњив начин утврдити нечију кривицу, и на несумњив начин утврдити нечију кривицу.

Због свега тога сам убеђен у ово што данас говорим, а то је да не би мењали улоге и да не би ја доказивао да окривљени није извршио кривично дело које му је стављено на терет, ја само кажем да тужилаштво са свим оним што је понудило као доказе није на несумњив начин указало доказима било материјалним било сведочењима, било, било чиме да је Кесар Душко извршио ово тешко кривично дело које му се ставља на терет, ничим, кажем чак ни они докази који на први поглед делују као докази који могу на нешто да укажу, када их мало боље анализирају, а то је ова изјава Крндија Драшка, где видите да чак ни тај доказ који се ја упињем сво време да избацитим из предмета, а немам разлога чак ни да се упињем, јер ако га ви прихватите таквог какав јесте, и ако га упоредите са свиме што смо извели на главним претресима, што су извели и они тамо у Бања Луци, ви ћете видети да човек признаје нешто што се није десило, нешто што се није десило, он признаје нешто што се није десило, према томе можда је било упутније да ја будем тај

који ће заговарати увођење свега тога у доказе, ако анализирамо све што и како треба. Опет кажем имамо понуђена два сведока и један и други ниједног тренутка нису указали на то да је Кесар Душко на време, на месту и на начин како је то описано у прецизираној оптужници, извршио кривично дело које му се ставља на терет. Према томе опет апелујем на ово веће и убеђен сам да ће ослобађајућом пресудом овог пута показати оно у шта сам ја убеђен а то је да тужилаштво нема довољно доказа да се донесе, није понудило довољно доказа да се донесе осуђујућа пресуда. Ваша пресуда коју ћете ви донети не сумњам убеђени у то што сте урадили, трпеће сигурно поново проверу неког вишег суда било да је оваква или онаква, било да је оваква или онаква, трпеће проверу неког вишег суда а ја сам убеђен, ја сам заиста убеђен да свим овим изведеним доказима чак и ако их прихватимо да смо могли да их изведемо опет није на несумњив начин доказано да је Кесар Душко извршио кривично дело за које се терети, због свега тога опет се позивам на одредбе члана 335 ЗКП-а става 2, убеђен сам да немамо у овом кривично правном поступку чак ни јачих индиција да би донели осуђујућу пресуду, а камоли иједан доказ. Хвала вам, не бих вам више одвлачио пажњу. Судија ја бих молио ако могу да добијем колегину завршну реч да је прочитам, нећу вршити никаву допуну врло вероватно, али у суштини би волео да знам шта је и колега, на шта је колега. Хвала вам лепо.
ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Хвала.

Бранилац оптуженог адв. Душан Машић изјави у завршној речи да у свему остаје при завршној речи од 30.09.2010. године, истиче да изведеним доказима током овог поступка није на несумњив начин утврђено да је опт. Душко Кесар извршио кривично дело ратни злочин против цивилног становништва у време, на месту и на начин како је то прецизираном оптужницом му стављено на терет. Тужилаштво није пружио ниједан доказ на основу кога би на несумњив начин могло да се утврди да је оптужени извршио овако тешко кривично дело. У осталом делу све на начин како је то евидентирано аудио техником овога суда.

Браниоцу оптуженог, адв. Душану Машић уручује се и завршна реч пуномоћника оштећених.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Изволите.

ОПТ. ДУШКО КЕСАР у завршној речи изјави:

ОПТ. ДУШКО КЕСАР: Часни суде имао сам мало већи да прочитам, међутим пошто је мој брањеник све то образложио ја ћу само нешто сам извадио па ћу вам прочитати само нешто. Ево овако: часни суде поново сам у прилици да изнесем завршну реч након што је проведен поновни поступак пред овим судом. У првом реду истичем да се придружујем наводима мога браниоца, поред тога истичем и следеће као што сам и одувек негирао да сам починио кривично дело које ми се ставља на терет, тако ћу и данас рећи пред овим судом да нисам крив и нисам учествовао у убиству породице Ризвић и надам се да ће овај суд овога пута донети исправну одлуку и ценити доказе који су пред њим проведени како у истражном поступку, тако и на главном претресу. На крају предлажем да суд донесе пресуду којом се ја ослобађам од оптужбе. Хвала.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Хвала.

Опт. Душко Кесар у завршној речи изјави да се у свему придружује наводима свога браниоца и предлаже да суд донесе ослобађајућу пресуду због недостатка доказа.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА: Да ли има још неко нешто да изјави?

Председник већа објављује да је главни претрес завршен.

Пресуда ће бити објављена:

**01. децембра 2011. године са почетком у 13,30 часова, судница
број 4.**

Довршено у 16,35 часова.

Записничар

Председник већа-судија